

Till dnr 14-96/2008

2008-06-09 Ku2008/660/KV

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande

Ett centrum för arkitektur, form, design och gestaltning av den gemensamma miljön Rapport 2008:1

Konstnärnsnämndens uppgift är att besluta om statliga bidrag och ersättningar till enskilda konstnärer samt att främja internationellt konstnärsutbyte inom bild/form-, musik, teater-, dans och filmområdet. Myndigheten skall hålla sig underättad om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden samt löpande bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet.

Nämndens yttrande följer inte rapportens uppbyggnad. Nämnden har valt att kommentera rapporten i mer övergripande termer, inte enbart de som direkt berör nämndens arbete.

Rådet för arkitektur, form och design skall på regeringens uppdrag lämna förslag till hur en befintlig myndighet eller institution i en permanent form kan främja och förmedla kunskap om hur en ökad kvalitet inom arkitektur, form och design kan bidra till samhällsutvecklingen. Uppgiften skall övertas av en befintlig myndighet eller institution.

Konstnärnsnämnden konstaterar att vad rådet med sitt förslag gjort är det omvända. Istället för att välja ut en institution eller befintlig myndighet skapar man en ny institution med samma uppdrag om än utvecklat som rådet innehåft. För att göra detta använder man ett antal andra myndigheter och organisationer som hävstång.

Att sammanföra befintliga verksamheter

Nämnden ser att problemet med den här typen av radikala, ganska skissartade förslag, som omdanar befintliga verksamheter har en tendens att åsidosätta omfattande delar av de befintliga organisationernas grundverksamheter. Orsakerna kan vara många, med korta utredningstider och behovet att visa kraftfulla förslag parat med direktivet att alla förslag som medför kostnader för staten ska åtföljas av förslag till finansiering. För att genomföra den här typen av uppdrag finns en tendens till att inte lyssna in de befintliga verksamheterna ordentligt, eventuellt pga. att de anses tala i egen sak och att man skulle hamna i en situation där ingenting kan förändras.

Arkitekturmuseets uppdrag handlar bl.a. om folkbildning och pedagogik, tillgänglighet, kulturarv och insamling, arkiv och samlingar, dvs. själva museiuppdraget. Det finns sakfel i utredningen om museets samlingar, omfattningen av digitaliseringen och dess budgetmässiga omfattning. Dessutom missar man museets bibliotek och arbete för forskning inom området med specialkunnig personal. Dessa delar av museets nuvarande verksamhet bör beaktas med större omsorg. Konstnärsnämnden anser att dessa delar av verksamheten är av vikt för arkitekturområdet och bör vidareföras vid en eventuell omstöpning av museets verksamhet.

Konstnärsnämnden har stor insyn i Statens konstråds verksamhet och vill understryka konstrådets viktiga arbete inom bild- och formområdet samt inom konstnärspolitiken. Konstrådet är unikt inom staten som den instans som anställer och ger uppdrag till bild- och formkonstnärer samt köper in deras verk. Konstrådets roll inom bildkonsten och inom konstnärspolitiken berörs inte i utredningen som koncentrerar sig på Konstrådets konstnärliga beställningar. Men det sammanställer även ca 100 konstkollektioner per år till lika många myndigheter och har tillsynsansvar för statlig konst utanför ansvarsmuseernas samlingar, totalt ca 105 000 konstverk. Konstnärsnämnden anser att detta är ytterligare ett tydligt exempel på kärnverksamhet som förslaget inte nog beaktat och beskrivit hur de skall föras vidare eller behandlas.

Tvärsektoriella frågor och Konstnärsnämnden

Rådets förslag vill på ett intressant och framåtblickande sätt greppa frågorna om arkitektur, form och design brett och långt utöver kulturpolitikens gränser. Något som också rådet under sin verksamhetsperiod drivit med framgång. Problemet med att dra upp nya linjer är ofta att det är svårt att tillräckligt tydligt beskriva något utan att fler frågor än svar skapas hos läsaren.

I utredningen beskriver rådet de centrala befintliga aktörerna i sammanhanget, kap. 4 ”Befintliga aktörer”, utan att ta med Konstnärsnämnden och dess direkta uppdrag inom formområdet. Påpekas speciellt bör att nämndens uppdrag sedan starten 1976 har varit att stödja konstnärer inom bild- och formområdet och att dessa områden självklart skall hållas samman. Bildkonstnärsfonden inom nämnden fördelar årligen ca 10,2 mnkr i direkt stöd till enskilda konstnärer inom formområdet. Därutöver har man genom projekt och egen verksamhet med inriktning på formkonstnärernas internationella kontakter avsatt 2,5 – 3 mnkr årligen. Sedan ett år tillbaka har det internationella programmet för bild- och formkonstnärer, Iaspis, inom Konstnärsnämnden ett direkt uppdrag att arbeta mer fokuserat med formområdet. Regeringen har ökat sitt stöd till nämnden bl.a. direkt för detta syfte. Utredningen tar inte heller upp dessa internationella statliga satsningar inom formområdet.

Konstnärsnämnden tolkar bristen på fakta gällande nämndens arbete som en lapsus pga. att det tvärsektoriella synsätt som rådet valt inte korsat den tvärsektoriella linje som den statliga konstnärspolitiken befinner sig i.

Förslag: Den nya verksamheten

I kapitel 6 beskriver rådet kärnan i vad den ser som det nya centrumets uppgifter i en första faktaruta. Konstnärsnämnden anser att målsättningen och uppdraget som rådet formulerar är högst relevant i dagens samhälle. Det är en viktig statlig uppgift att bilda ny kunskap och arbeta främjande för att stärka förståelsen för hur en ökad kvalitet inom arkitektur, form och design är värdeskapande, samhällsekonomiskt effektivt och långsiktigt hållbar.

Konstnärsnämnden anser dock att omdaning av Arkitekturmuseet som är en grundförutsättning för det nuvarande förslaget bör genomlysas än mer.

